

Una família de Les Coves demana l'exhumació del seu oncle, enterrat el 1959 al valle de los Caídos

La resolució de la petició va ser aprovada al febrer pel Consell d'Administració de Patrimoni Nacional a Madrid. La família es troba a l'espera de fer-se les proves d'ADN.

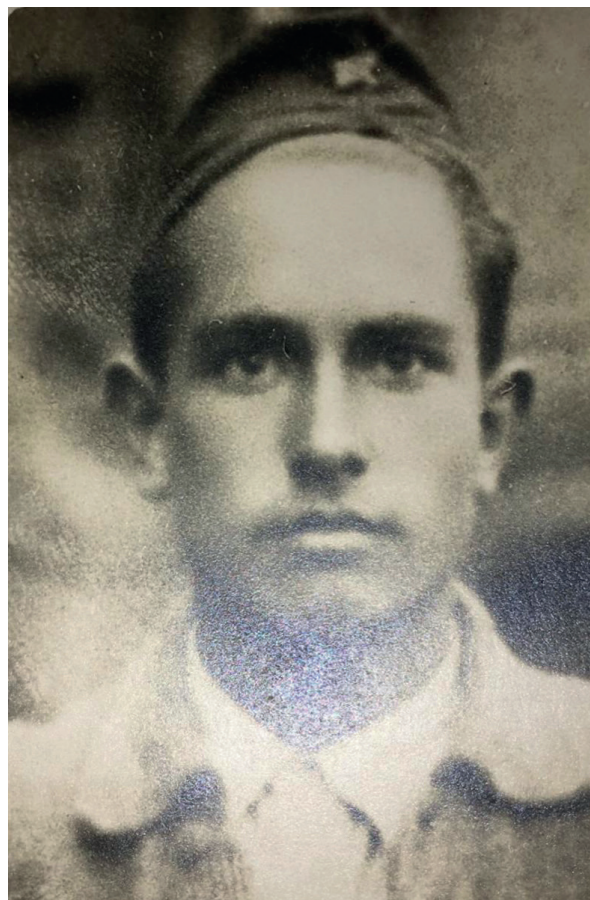
L'octubre del 2020 el Grup per la Recerca de la Memòria Històrica Les Coves de Vinromà va publicar a la Revista Local Tossal Gros (nº 190) un article sobre exhumacions de represaliats enterrats en fosses comunes del franquisme al cementiri civil de Castelló, on es va incloure el nom d'una persona que tenia registrada el Grup per la Recerca de la Memòria Històrica Castelló, com a mort per accions de guerra, anomenat Francisco Barberà Puig. Jornaler. Estat civil solter. Nascut a Les Coves de Vinromà. Causa de la mort: metralla. Enterrat el 6 de juliol de 1938 al cementiri de Castelló a la part catòlica, fossa 16, fila 7. Arxiu inscrit al cementiri el 09/07/1938.

Gràcies a que aquest nom apareix publicat a la revista, la família es posa en contacte amb el Grup de les Coves, per explicar que no era soldat, i no va poder anar a la guerra. El motiu era que tenia un braç lisiat. En tornar al poble un mes després que passaren les tropes franquistes al juny del 1938, va anar amb la família a la casa on vivien en aquells anys (Carrer Ramon Ramia 8/10). A l'arribar van observar que havien caigut bombes al pati de darrers, i en tocar un projectil li va explotar. En causar-li importants ferides el van portar cap a Castelló, on va morir a l'Hospital Provincial al dia següent, sent enterrat a una fossa comuna el cementiri de

Castelló, on s'enterraven també els soldats morts en el front de guerra. La mare de Francisco Barberà Puig i la seva germana van intentar anar cap a Castelló eixe mateix dia. No van poder, però al dia següent van aconseguir que un cotxe alemany les portare. Quan van arribar a l'Hospital Provincial de Castelló els van dir que Francisco Barberà ja havia mort i estava enterrat a una fossa. No van ni deixar-li recuperar el cos del seu fill, mort feia molt poc.

Però la història no acaba aquí, ja que el GRMH Castelló tenia documentada aquesta mort a través dels registres del cementiri, i els llistats del Valle de los Caídos, constant-li que el cos d'aquesta persona va ser traslladat al Valle de Los Caídos l'any 1959. Informació que desconeixia totalment la família de Francisco Barberà Puig, ja que el règim franquista va imposar aquests trasllats massius, sense informar mai a les famílies.

Un cop es va aclarint la història d'aquest jove de 18 anys

Francisco Barberà Puig.

natural de les Coves de Vinromà, el GRMH de Castelló posa en contacte al GRMH de Les Coves, amb Silvia Navarro, de la Asociación de Familiares Para la Exhumación de los Republicanos del Valle de los caídos (AFPERV) de Madrid, que havia fet un consulta al GRMH Castelló per un familiar seu. Quan se li va preguntar sobre aquest cas de Les Coves, de seguida es va oferir a ajudar. Poc després ens confirmava la ubicació exacta d'aquesta persona al Valle de los Caídos. A partir

d'aleshores es mantindrà una coordinació constant per assessorar sobre la possibilitat de fer una petició formal d'exhumació d'aquest familiar.

Quan la família és degudament informada d'aquestes possibilitats i manifesta voler tirar endavant l'exhumació del seu oncle, en nom de les seues dos nebots, Juana Barberà Sales, Josefa Barberà Sales i el seu nebot, Francisco Barberà Sales, s'inicia el procés formalment.

Per seguir amb la tramitació, el desembre de 2020 es fa una trobada a Les Coves amb els familiars de Francisco Barberà Puig, el GRMH Castelló amb Juan Luis Porcar, i el GRMH Les Coves amb Javi Bueso. En aquesta trobada s'aportaren informacions i fotografies, a més de signar els documents per iniciar la petició d'exhumació del seu oncle.

Posteriorment el GRMH Les Coves inicia les gestions, fent arribar els documents signats al Ministeri de Justícia, al Consell d'Administració de Patrimoni Nacional i a la Secretaria de Estado de Memòria Democràtica. Tot açò amb el seguiment i coordinació de la Asociación de Familiares Para la Exhumación de los Republicanos del Valle de los caídos (AFPERV), que gràcies a la seva experiència en el camp, coneix molt bé aquets procediments, i ha estat pendent en tot

moment de com evolucionava la petició.

L'últim pas va consistir a entregar a l'Administració el màxim de documents que provaren el vincle familiar amb el difunt, des dels documents d'identitat dels nebots, a les partides de naixement, llibre de família, i certificats de matrimoni i defunció del seu pare, germà de Francisco

Gràcies a que aquest nom apareix publicat a la revista, la família es posa en contacte amb el Grup de les Coves, per explicar que no era soldat, i no va poder anar a la guerra.

Barberà Puig.

Finalment el passat 8 de febrer va ser aprovada la sol·licitud d'exhumació de Francisco Barberà Puig pel Consell d'Adminis-

tració de Patrimonio Nacional, enviant el document al GRMH Les Coves el passat 15 de febrer, moment en què es va informar a la família, al GRMH Castelló i l'AFPEVR de Madrid.

Un cop aprovada la petició, encara queden pendents molts passos a seguir, des de la realització de les proves d'ADN als familiars, la localització física de les restes del cos, l'inici del procés d'exhumació, etc... Afortunadament, ja se sap que les restes del cos estan completament ubicades en els llibres de registres d'inhumacions del Valle de los Caídos (Tomo I. N° 1323, Data d'inhumació 24/03/1959. Relació n°115 columbario 489, nivel 1 antiguo de la Capilla del Santo Sepulcro -nivel actual 0-), gràcies a la feina feta per l'Associació AFPEVR de Madrid.

Esperem que aquest procés vage avançant, i anime a altres famílies a fer el mateix. I en el menor temps possible puguem afirmar, que Francisco Barberà Puig va ser el primer covarxi i castellonenc exhumat del Valle de los Caídos, per tornar al poble amb els seus, per dignitat, per respecte, per justícia.

■ **Javi Bueso**
Membre del GRMH Les Coves de Vinromà